

עת"א 25810/09/22 - עאמר ניג'ם נגד שירות בתי הסוהר

בית המשפט המחוזי בחיפה

03 אוקטובר 2022

עת"א 25810-09-22 ניג'ם (אסיר) נ' משטרת ישראל/ שירות בתי הסוהר

בפני	כב' הנשיא רון שפירא
עותר	עאמר ניג'ם (אסיר)
	ע"י ב"כ עו"ד טארק אסכנדר
נגד	שירות בתי הסוהר
משיב	

פסק דין

הרקע לעתירה וטענות הצדדים בתמצית:

בפני עתירת אסיר במסגרתה עותר הוא נגד החלטת המשיב שלא לאפשר לו להשתלב בסבב חופשות.

העותר הינו אסיר פלילי המרצה מאסר בפועל של שנה ושישה חודשים החל מיום 30.03.21 בגין הרשעתו בביצוע עבירות מין בקטינים - מעשים מגונים בנסיבות אינוס ומעשים מגונים תוך ניצול יחסי חינוך. זהו מאסרו השני. מסווג לקטגוריה ב'1. מוגדר כאסיר עבריין מין. טרם יצא לחופשות במהלך מאסרו הנוכחי.

העותר טוען כי לא היה עצור במהלך כל ניהול התיק במשך שנים והתהלך חופשי ללא כל תנאי מגביל. המשיך להיות חופשי גם לאחר שהגיש ערעור לביהמ"ש העליון עד לדחיית ערעורו בהסכמתו וגם במעמד זה נדחתה תחילת ריצוי עונש המאסר בלי תנאים מגבילים. החל לרצות מאסרו 16 שנים לאחר מועד ביצוע העבירות ו-10 שנים לאחר הגשת כתב האישום נגדו. בכל אותן שנים לא מעד והתנהל באופן נורמטיבי לחלוטין, המשיך לעבוד וללמוד. העותר סירב לחתום על מסמך הנוגע לביצוע העבירות, סירב למסור הודאה במעשים בהם הורשע וממשיך להכחיש מה שמיוחס לו, אך מכבד את גזר הדין. העותר טוען כי מדובר בעלילה שהעלילו עליו הוריהם של הקטינים. כן נטען כי הביע נכונות ואף ביקש לשבץ אותו בתכנית טיפולית שיקומית שתכין אותו להתמודד עם תנאי מאסרו, עיבוד תובנות והתמודדות עם המציאות החדשה לאחר שחרורו והקשיים שייתקל בהם. העותר לא שובץ בתכנית טיפולית - שיקומית. התנהלותו במהלך מאסרו למופת ולשביעות רצון כל הממונים. נכון להיום השתתף ב-3 קבוצות ועבר 3 קורסים כפי שהתבקש על ידי הממונים. נטען כי לא נערך כל דיון להערכת מסוכנות העותר וכי לא קיימת כרגע אינדיקציה לקיומה של מסוכנות מצד העותר. נטען כי אין להלום קביעת מסוכנות על סמך סירוב האסיר להודות במיוחס לו בכתב האישום שהורשע בו. לכן מבוקש לבטל את ההחלטה. נטען כי לאחר הגשת העתירה יצאה החלטה שמאשרים לעותר חופשה בת 10 שעות.

המשיב טוען כי בתאריך 24.08.22 החליט הגורם המוסמך על דחיית בקשת העותר לצאת לחופשה ראשונה, זאת בשל

התנגדות גורמי הטיפול, כיוון שהעותר מכחיש את העבירות המיוחסות לו ובהעדר מוטיבציה לטיפול ייעודי בתחום עבירותיו. נטען כי אסירים אינם מחזיקים בזכות קנויה לצאת לחופשות ולגורם המוסמך מסור שיקול דעת רחב בהקשר זה. חופשה הינה פריבילגיה הניתנת לאסיר כאשר התנהגותו הינה ללא דופי, בהעדר חמ"ן שלילי וכאשר הוא משתתף במסגרת טיפולית במידה והאסיר הוגדר כמתאים לטיפול וקיימת יכולת של שב"ס לטפל בו. גורמי הטיפול בכלא מתנגדים ליציאת העותר לחופשות מכיוון שלמרות שלעותר נזקקות לטיפול בעבירות מין, העותר מכחיש את ביצוע העבירות ואינו מעוניין להשתלב בטיפול כזה. לכן לא ניתן להמליץ על יציאה לחופשה. מדובר בהחלטה סבירה ואין מקום להתערב בה. לעניין טענת העותר למסוכנות נמוכה נטען כי מסוכנותו של העותר הוערכה כבינונית. נטען כי לעותר הוצע להשתתף בקבוצות מבלי שיוּדה בביצוע העבירות אך הוא סירב. לעניין הטענה כי יצאה החלטה שמאשרת לעותר לצאת לחופשה לא ידוע במה מדובר.

העותר עצמו טען כי לא סירב לטיפול. הוא ניהל מאבק במשך שנים להוכחת חפותו וכעת מתנים את הטיפול בהודאה בביצוע העבירות. הוא ניהל חיים נורמטיביים במשך כל השנים.

דין והכרעה:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת המסמכים שהוצגו לעיוני הגעתי למסקנה כי בשלב זה אין מקום לקבל את העתירה שכן לא נפל פגם המצדיק התערבות בהחלטת המשיב.

כפי שהובהר על ידי המשיב, העותר נשאל האם הוא מסכים לטיפול והביע התנגדות למרות שהוצע לו טיפול ללא קשר להודאתו בביצוע העבירות. בנסיבות אלה, משהעותר הורשע בביצוע עבירות מין נגד קטינים, כאשר עצם ההרשעה בעבירות מסוג זה מעידה על מסוכנות, ולא עבר כל תהליך טיפולי, בצדק דחה הגורם המוסמך את בקשתו ליציאה לחופשה. לא מצאתי כי יש מקום להתערב בהחלטת המשיב לעניין זה.

כפי שציין המשיב, לאסיר אין זכות קנויה לצאת לחופשה והחלטה בעניין זה נתונה לשיקול דעתו של הגורם המוסמך אצל המשיב. כמו כן, אין זו דרכו של בית המשפט להתערב בהחלטות הנוגעות ליציאתו של אסיר לחופשה אלא במקרים חריגים, ובהקשר זה לא יחליף בית המשפט את שיקול דעתו של שב"ס בשיקול דעתו שלו [רע"ב 8174/21 שרון רווח נ' שירות בתי הסוהר (29.11.2021); רע"ב 9/12 פלוני נ' מדינת ישראל (4.4.2012)].

עם זאת נציין כי לאסיר, גם אם הורשע והרשעתו הפכה לחלוטה, הזכות לדבוק בעמדתו לגבי חפותו. נזכיר כי בארץ ובעולם גם מוכרים מקרים בהם התברר כי גם בהרשעה חלוטה נפל פגם ולעיתים נמצא כי נאשמים שהורשעו ואף ריצו את מלוא עונשם, הורשעו בטעות. לא בכדי קיימת בחוק בארץ האפשרות לעריכתו של משפט חוזר וזאת במקרים המתאימים. מעבר לכך, קיימים מחקרים המבוצעים במדינות שונות במסגרתם נבחנים הליכים פלילים שהסתימו זה מכבר כאשר אמצעים מדעיים חדשים, שלא היו זמינים/קיימים בעת קיום הליכי משפט, מבססים את ההוכחה כי בעת שנערך משפט הורשע אדם חף מפשע [ראו לעניין זה: **Garrett, Brandon, Convicting the Innocent**; **Where Criminal Prosecutions Go Wrong**, (Cambridge, MA : Harvard University Press 2011); בעז סנג'רו, "הרשעת חפים בישראל ובעולם: גורמים ופתרונות" (הוצ' רסלינג 2014); מרדכי לוי, "הסכנה של הרשעות-שווא בישראל - גורמיה המרכזיים והצעות לצמצומה בעקבות ספרו של בועז סנג'רו הרשעת חפים מפשע בישראל ובעולם - גורמים ופתרונות" **מאזני משפט** י (תשע"ה) עמ' 11 ועוד ספרות מחקרית עניפה. נזכיר גם מחקר

המצביע על אפשרויות להרשעות שווא, לרבות על בסיס הודאה של נאשם בביצוע עבירה, בספרו של עמי קובו, **"נאשמים בלתי-עקביים בבית המשפט מודים באשמה וטוענים לחפותם"** (הוצ' נבו תש"ע). בהביאנו בחשבון כל אלו יש להתייחס בזירות הראויה גם למשמעות הנגזרת מעובדת הכפירה אסיר בהרשעתו. כפועל יוצא ראוי כי תיבחן מסוכנתו, במסגרת בחינת האפשרות להוציאו לחופשה, גם אם הוא דבק בחפותו ובעיקר על רקע מכלול הנתונים של הימשכות ההליכים וחלוף הזמן, כפי שבמקרה שבפני.

בסיכומי של דבר, לאור המפורט לעיל, לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, הגעתי למסקנה כי החלטת המשיב בענייניו של העותר הינה החלטה שהתקבלה בהליך מנהלי תקין, מדובר בהחלטה שהתקבלה משיקולים ראויים, אשר הינה החלטה סבירה ועניינית בנסיבות העניין. לא נפל בהחלטת המשיב פגם המצדיק התערבות של ביהמ"ש בהחלטה **בשלב זה**. עם זאת ראוי כי ענייניו של העותר יבחן שוב, בשים לב לאמור לעיל, בתוך פרק זמן סביר ותוך הבאה בחשבון של מכלול הנסיבות בעניינו. כפי שציין המשיב, העותר רשאי להגיש בקשה נוספת ליציאה לחופשה בעוד כחודשיים ואם ברצונו שגורמי הטיפול אצל המשיב ימליצו על יציאתו לחופשה כדאי שישקול להשתלב בטיפול מתאים, ללא צורך בהודאה בביצוע העבירות.

בכפוף להבהרות שצוינו, העתירה נדחית.

המזכירות תעביר החלטה לצדדים ולעותר באמצעות שב"ס.

ניתן היום, ח' תשרי תשפ"ג, 03
אוקטובר 2022, בהעדר הצדדים.
רון שפירא, נשיא